

Tisková zpráva č. 170523

Co říkají maturitní data: Z češtiny propadá nejvíc maturantů v testu

Pátý díl seriálu o tom, co lze vyčíst z maturitních dat, ukazuje, že test se stává především pro negymnazisty hlavní překážkou na cestě k maturitnímu vysvědčení.

Praha, 23. května – I letošními výsledky společné části maturitní zkoušky zřejmě pokračuje trend, kdy hlavním a stále vážnějším problémem pro maturanty je v češtině test. Rychle přibývá těch, kteří ho nezvládnou, především mezi maturanty z odborných škol. Podle analýzy úloh, na nichž žáci nejčastěji ztroskotají, není důvodem horší úroveň maturantů. Hlavní příčinou rostoucí propadovosti jsou stále náročnější úlohy, které ověřují znalosti, jimž se učitelé na odborných školách mohou věnovat jen okrajově.

Díl 5: Jaká část maturity z češtiny představuje pro žáky největší problém?

Co jsme sledovali: Podle zákona o svobodném přístupu k informacím jsme požádali o počty propadlých z češtiny v posledních čtyřech ročnících maturity. Zajímalo nás, na čem ztroskotalo nejvíc maturantů a jak se příčiny neúspěšnosti maturantů z českého jazyka a literatury postupně měnily.

Co jsme se dozvěděli: Celkové procento neúspěšných maturantů z češtiny se během čtyř ročníků zdvojnásobilo. Od hodnoty **6,2 % v roce 2013 až k hodnotě 12,3 % v roce 2016**. To je vývoj odlišný od testu z matematiky, v němž se propadovost pohybovala od 20,1 % do 24,1 %. (Propadovost z testu matematika navíc v posledních letech mírně klesala, trvale ovšem klesal také podíl žáků, kteří si matematiku dobrovolně vybrali – až na čtvrtinu.)

Modrý, červený a žlutý sloupec diagramu zachycují žáky, kteří propadli pouze v jedné dílčí zkoušce ČJL (testu, slohu, ústní): z nich v letech 2013 a 2014 propadlo u ústní zkoušky výrazně více maturantů než v testu. V roce 2013 dokonce ve slohu neuspělo více žáků než v testu, byť tehdy byly slohy opravovány na školách, ne centrálně. Později se ovšem situace výrazně změnila. Zatímco neúspěšnost ve slohu trvale klesala a u ústní zkoušky kolísala zhruba okolo tří procent, neúspěšnost v testu strmě rostla. Loni v testu propadlo celkem 8,4 % maturantů, letos už to bylo 9,7 % maturantů, což je nárůst o 747 maturantů (údaje za rok 2017 o ostatních dílčích zkouškách zatím nejsou k dispozici).

Další čtyři barvy odpovídají maturantům, kteří propadli ve více dílčích zkouškách.

Výraznější podíl má hlavně kombinace test–ústní zkouška, která se v posledních dvou letech podílela na propadovosti hodnotou kolem 1 % maturantů.

K čemu to může být užitečné: Není pravděpodobné, že by takový nárůst neúspěšnosti mohl být způsoben poklesem kvality maturantů. Zvláště když v ostatních položkách jsou jejich výkony zhruba stejné, případně se zlepšují. **Test ČJL je tedy rok od roku náročnější.** To ukazuje i analýza testových úloh, kterou jsme přinesli v jednom z předchozích dílů tohoto seriálu. Měli bychom vést debatu o tom, jestli proměna testu zbytečně nepoškozuje žáky

některých typů škol a jestli by test neměl ověřovat jen míru porozumění psanému textu a zvládnutí pravopisu. To jsou totiž dovednosti důležité pro maturanty ze všech typů škol.

V příloze tiskové zprávy najdete diagram zobrazující vývoj propadavosti v jednotlivých složkách maturity z ČJL mezi lety 2012 a 2016. Podrobnější informace najdete na www.data-mat.cz v sekci Ke stažení.

Oldřich Botlík, iniciativa *Maturitní data – odtajněno*, řekl: „*Je jistě obtížné připravovat test z češtiny tak, aby byl rok co rok stejně náročný. Pokud však jeho náročnost trvale roste stejně jako v diagramu, nemůže jít ani o náhodu, ani o projev obtížnosti úkolu, před nímž Cermat každoročně stojí. Musí jít o záměr. Souvisí s ním i postupné bytnění tzv. katalogu požadavků, který podle školského zákona připravuje Cermat (§ 80, odst. 3 písm. a). Katalog se rozšiřoval hlavně směrem, který ignoruje cíle a možnosti výuky češtiny na středních odborných školách.*“

Tomáš Feřtek, odborný konzultant EDUin, řekl: „*Zeptali jsme se ministerstva, zda vydalo nějaký pokyn, na jehož základě se zvýšila obtížnost testů. Dostali jsme explicitní odpověď, že žádné takové zadání neexistuje. Ke zvyšování obtížnosti testu přesto evidentně dochází. Je ale nepřipustné, aby o tom, kolik který rok propadne maturantů v testu, rozhodoval Cermat a autoři úloh. To nemohou být z podstaty věci tvůrci vzdělávací politiky. Ředitel Cermatu navíc tvrdí, že test má ověřit zvládnutí nepodkročitelného minima znalostí a dovedností. V testu však rok od roku přibývá otázek, které do takového minima rozhodně nepatří.*“

Kontakty:

Oldřich Botlík, zástupce iniciativy *Maturitní data – odtajněno*

e-mail: old.botlik@volny.cz, **mobil:** 724 058 384

Tomáš Feřtek, odborný konzultant EDUin

e-mail: tomas.fertek@eduin.cz, **mobil:** 602 687 016

Poznámky pro editory:

- První čtyři díly seriálu o maturitních datech čtěte [ZDE](#).
- Podrobnější informace k tématu najdete na stránkách www.data-mat.cz.
- Obecně prospěšná společnost EDUin a iniciativa *Maturitní data – odtajněno* požádaly o maturitní data týkající se testů z češtiny a slohových prací. Data propojují odpovědi každého žáka s hodnocením jeho slohu. Ovšem v podobě, která neumožňuje identifikaci žáka ani školy. Anonymizace zajišťuje, že nemohou být zveřejněním výsledků zpracovaných na základě těchto dat poškozeni.

EDUin je obecně prospěšná společnost, která se věnuje problematice vzdělávání a jejíž snahou je informovat veřejnost o všem důležitém, co se děje ve školství a vzdělávání. EDUin, o. p. s., byla založena v květnu 2010 a realizuje a připravuje několik informačních a osvětových projektů. Více se dozvíte na www.eduin.cz.